

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 15Co/30/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8314210657
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 06. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Ilčinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8314210657.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Ilčinovej a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD., v právnej veci žalobcu: Orange Slovensko, a.s., IČO: 35697270, so sídlom Metodova 8, Bratislava, právne zastúpeného Bobák, Bollová a spol., s.r.o., advokátska kancelária, so sídlom Dr. VI. Clementisa 10, Bratislava, proti žalovanému: M. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. XXXX/XX, A., o zaplatenie 435,66 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Humenné č.k. 18C/260/2014-35 zo dňa 18.11.2014, jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d u j e rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti.

Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Okresný súd Humenné (ďalej len súd prvého stupňa) uložil žalovanému povinnosť uhradiť žalobcovi 371,66 eur s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne z dlžnej sumy od 20.03.2013 do zaplatenia v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti návrh zamietol. Žalovanému uložil povinnosť uhradiť žalobcovi trovy konania vo výške 85,44 eur v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku.

Rozhodnutie právne odôvodnil ustanovením § 3 ods. 1 až 4, § 44 ods. 1 a 2 zákona č. 351/2011 Z.z. o elektronických komunikáciách, § 53a, § 517 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č.87/1995 Z.z..

Vychádzal zo zistenia, že návrhom podaným na tunajší súd dňa 10.09.2014 sa žalobca domáhal, aby súd zaviazal žalovaného k úhrade 435,66 eur s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne z dlžnej sumy od 20.03.2012 do zaplatenia a trov konania.

Zo Zmluvy o poskytovaní služieb GSM uzavretej medzi účastníkmi konania a Dodatku k nej, ktorých neoddeliteľnou súčasťou sú Všeobecné podmienky je zrejmé, že žalobca vypožičal žalovanému SIM kartu, ktorá mu umožňuje využívať telekomunikačné služby ním poskytované. SIM karte bolo priradené účastnícke telefónne číslo XXXXXXXXXX. Žalovanému zároveň bol odpredaný mobilný telefón zn. Nokia C2 za kúpnu cenu 1,00 eur s dohodnutou zmluvnou pokutou vo výške 64,00 eur. Žalovaný sa zaviazal so žalobcom zotrvať v zmluvnom vzťahu po dobu 24 mesiacov, využívať poskytované služby a za tieto riadne a včas platiť.

Z faktúr vystavených žalobcom na meno žalovaného dňa 10.10.2012 č. 5180516661 na sumu 1,33 eur splatnú 24.10.2012, dňa 10.10.2012 č. 5180558143 na sumu 300,80 eur splatnú 24.10.2012, dňa 10.11.2012 č. 5183995206 na sumu 1,33 eur splatnú 24.11.2011 dňa 10.11.2012 č. 5184036805 na sumu 61,58 eur splatnú 24.11.2012 a 10.12.2012 č. 5187589065 na sumu 371,66 eur splatnú 24.12.2012 je zrejmé, že žalovaný je za poskytnuté služby a upomienky žalobcovi dlžný sumu 466,70 eur.

Z pokusu o pokonávku adresovaného žalovanému žalobcom dňa 05.03.2013 je zrejmé, že z titulu neuhradenia riadne vyúčtovanej ceny za poskytnuté telekomunikačné služby za obdobie október - december 2012 je žalovaný povinný žalobcovi uhradiť sumu 371,66 eur, zmluvnú pokutu (náhradu škody) vo výške 64,00 eur a v prípade mimoriadneho vymáhania poplatkov za mimosúdne vymáhanie vo výške 34,90 eur.

Konštatoval, že medzi účastníkmi konania bola uzavretá Zmluva o pripojení a Dodatok k nej, na základe ktorých žalobca žalovanému dodal služby a tento bol povinný zaplatiť cenu za poskytnuté služby. Žalovaný za obdobie október - december 2012 neuhradil 371,66 eur, preto ho súd zaviazal k úhrade tejto sumy. Žalovaný sa dostal do omeškania so zaplatením dlžnej sumy, preto ho súd zaviazal aj k úhrade príslušného úroku z omeškania z dlžnej sumy.

Pri rozhodovaní o zmluvnej pokute vychádzal aj z rozsudku Okresného súdu Prešov z 13. 8. 2010 č. k. 17C/23/2010-65 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 29. 6. 2011 č. k. 2Co/137/2010, ktorým bola zmluvná pokuta rovnakého významu vyhlásená za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Obdobne aj vo veci Okresného súdu Prešov zo 16. 8. 2010 č. k. 17C/112/2010-35 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 9. 5. 2011 č. k. 18Co/136/2010. Uviedol, že vo viacerých prípadoch tiež došlo k právoplatnému zamietnutiu žalôb operátora o plnenie z rovnakej zmluvnej pokuty z dôvodu jej neprijateľnosti (rozsudok Okresného súdu Svidník z 31. 10. 2011 č. k. 7C/119/2011, rozsudok Okresného súdu Vranov nad Topľou z 26. 10. 2011 č. k. 11C/184/2011-82 a iné). Ak by súd priznal plnenie z neprijateľnej zmluvnej podmienky, išlo by o tolerovanie pokračujúceho protiprávneho stavu zo strany súdu a popieranie vysokého záujmu EÚ a práva EÚ na ochrane práv spotrebiteľa.

Na základe uvedených skutočností súd návrh v časti o zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 64,00 eur vrátane úroku z omeškania zamietol.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p..

Proti rozsudku, a to proti výroku, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Namietal, že znenie dohody o zmluvnej pokute uvedené v dodatku zo dňa 3.10.2012 k zmluve č. 00744455 uzavretého medzi účastníkmi konania nie je totožné s obsahom znenia dohody o zmluvnej pokute, ktorá bola rozhodnutiami iných súdov vyhlásená za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Dojednanie zmluvnej pokuty ako tzv. zabezpečovacieho inštitútu v zmluvných vzťahoch je plne v súlade s platným právnym poriadkom Slovenskej republiky. V minulosti niektoré súdy vyhodnotili dohodu o zmluvnej pokute v dodatku žalobcu ako neprijateľnú zmluvnú podmienku z dôvodu, že výšku zmluvnej pokuty považovali za neprimerane vysokú a z dôvodu, že dohoda o zmluvnej pokute nezohľadňovala čas, kedy užívateľ služieb prestal plniť svoje zmluvné povinnosti. Žalobca nedostatky dohody o zmluvnej pokute odstránil. Maximálna výška zmluvnej pokuty zodpovedá výške poskytnutej zľavy z kúpnej ceny mobilného telefónu a dohoda o zmluvnej pokute zohľadňuje časový aspekt porušenia zmluvných povinností. Žalobca jasne a zrozumiteľne uviedol, že pri uzavretí dodatku poskytol žalovanému ako účastníkovi telekomunikačnej služby zvýhodnenie spočívajúce v poskytnutí zľavy z hodnoty mobilného telefónu. Žalovaný mal možnosť voľby, či si kúpi mobilný telefón za riadnu maloobchodnú cenu bez akýchkoľvek ďalších záväzkov, alebo si kúpi mobilný telefón za zníženú cenu, teda so zľavou z kúpnej ceny na základe dodatku a po dohodnutú dobu viazanosti zotrvať v zmluvnom vzťahu so žalobcom ako aktívny užívateľ služieb a bude platiť riadne a včas ceny za poskytnuté telekomunikačné služby. V dodatku z ktorého nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty si žalobca v tomto konaní uplatňuje je časový aspekt porušenia zmluvných povinností zohľadnený. Dohoda o zmluvnej pokute rozlišuje, či došlo k porušeniu zmluvných povinností po uzavretí dodatku

alebo pred uplynutím dohodnutej doby viazanosti. Zohľadnenie času porušenia zmluvných povinností v dohode o zmluvnej pokute má zachovať naplnenie funkcie zmluvnej pokuty, ktorou je zabezpečenie záväzkového vzťahu, motivácia k plneniu zmluvných povinností spojená s následnou sankciou za jej nesplnenie, reparácia spočívajúca v odstránení škodlivého následku, ktorý by mohol vzniknúť v príčinnej súvislosti s porušením povinností. Žalovaný nebol žiadnym spôsobom povinný, ani žalobcom nútený uzatvoriť dodatok k zmluve o pripojení. Poskytnutie mobilného telefónu za zľavnenú cenu bolo vo vzájomnom vzťahu medzi žalobcom a žalovaným kompenzované vernosťou žalovaného ako zákazníka. Model vzájomne akceptovanej modifikácie záväzkového vzťahu nie je možné realizovať bez platného dojednania zmluvnej pokuty, ktorej jednou z funkcií je zabránenie špekulatívnemu konaniu zo strany účastníka, ktorý pri vzniku zmluvného vzťahu využije poskytnuté výhody. Zmluvnú pokutu je nutné posudzovať z hľadiska zabezpečovacej, motivačnej, sankčnej, reparačnej funkcie s ohľadom na všetky relevantné okolnosti a vzájomne poskytnuté plnenia v rámci uzavretej zmluvy a dodatku. Dojednanie zmluvnej pokuty, ako aj jej výšky nemohlo spôsobiť nerovnováhu medzi účastníkmi zmluvného vzťahu. Dôvodom uzatvorenia dodatku bola pre žalovaného možnosť získať za výhodnú cenu mobilný telefón, za ktorý by v prípade kúpy v rámci maloobchodných cien musel zaplatiť omnoho vyššiu cenu. Mobilný telefón si mohol žalovaný kúpiť za riadnu maloobchodnú cenu bez hrozby sankcie za nedodržanie zmluvných povinností a dohodnutá zmluvná pokuta neprevyšovala výšku poskytnutej zľavy z kúpnej ceny mobilného telefónu. Vzhľadom na výhodu, ktorú žalovaný na základe uzatvorenia dodatku k zmluve získal, je výška dohodnutej zmluvnej pokuty primeraná a objektívne nespôsobilá poškodiť žalovaného ako spotrebiteľa.

Navrhol, aby odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa tak, aby bol žalovaný zaviazaný na zaplatenie zmluvnej pokuty v dojednanej výške s príslušným úrokom z omeškania.

Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

Odvolací súd (§ 10 ods. 1 O.s.p.) v zmysle zásad ustanovenia § 212 O.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 214 ods. 2 O.s.p. a zistil, že odvolanie žalobcu nie je opodstatnené.

Podľa § 544 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak si strany dohodnú pre prípad porušenia zmluvných povinností zmluvnú pokutu, je účastník, ktorý túto povinnosť poruší, povinný pokutu zaplatiť, i keď oprávnenému účastníkovi porušením povinnosti nevznikne škoda.

Podľa § 544 ods. 2 Občianskeho zákonníka, zmluvnú pokutu je možné dojednať len písomne a v dojednaní musí byť určená výška pokuty alebo spôsob jej určenia.

Podľa článku 6 Smernice Rady č. 93/13/EHS z 05.04.1993, o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzavretých so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu 03.10.2012, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu 03.10.2012, za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od

spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku.

Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu 03.10.2012, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Z obsahu spisu je zrejmé, že medzi účastníkmi konania došlo dňa 24.05.2001 k uzatvoreniu zmluvy o poskytovaní služieb GSM č. 00744455. Dňa 03.10.2012 žalobca a žalovaný uzatvorili Dodatok k Zmluve o poskytovaní verejných služieb č. 00744455, v ktorom bola dohodnutá zmluvná pokuta za porušenie zmluvných povinností žalovaným vo výške 64 Eur.

Je potrebné prisvedčiť tvrdeniu žalobcu v tom, že znenie zmluvnej podmienky vyhlásenej za neprijateľnú zmluvnú podmienku rozhodnutiami súdov SR, na ktoré súd prvého stupňa poukázal v napadnutom rozhodnutí nie je totožné so znením zmluvnej podmienky - dojednaním o zmluvnej pokute obsiahnutej v zmluve, na základe ktorej sa žalobca voči žalovanému v predmetnom konaní domáha zaplataenia žalovanej sumy. Uvedené však nemení nič na skutočnosti, že dojednanie zmluvnej pokuty tak, ako je formulované v dodatku zo dňa 03.10.2012 k zmluve č. 00744455 zo dňa 24.05.2001 je neprijateľnou zmluvnou podmienkou v zmysle vyššie citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka.

Je nepochybné, že zmluva o poskytovaní služieb GSM č. 00744455, ktorej súčasťou je dodatok zo dňa 03.10.2012, uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným je štandardnou formulárovou spotrebiteľskou zmluvou, nakoľko žalobca vystupoval v postavení dodávateľa, pretože pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalovaný je spotrebiteľom, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Z uvedeného je zrejmé, že na predmetnú zmluvu je nutné aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách.

Uvedené je dôvodom k tomu, aby súdnej kontrole boli podrobené aj zmluvné dojednania majúce charakter podmienok spôsobujúcich značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Pritom by nemali byť žiadne pochybnosti o tom, že spotrebiteľ je slabšou zmluvnou stranou, či už z dôvodu neinformovanosti alebo vyjednávacej pozície pri pokuse dosiahnuť zmenu už vopred naformulovanej zmluvy.

Základnou črtou spotrebiteľskej zmluvy je to, že je pre spotrebiteľa vopred pripravená a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Zmluva o poskytovaní služieb GSM a jej dodatok túto charakteristiku spĺňajú. Ich súčasťou boli bez akýchkoľvek pochybností zmluvné dojednania majúce charakter všeobecných obchodných podmienok, ktoré žalovaný ovplyvniť nemohol, nakoľko boli už vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov.

Zmluvná pokuta je zabezpečovacím prostriedkom a vyjadruje peňažnú sumu, ktorú je dlžník povinný zaplatiť veriteľovi, ak poruší svoju zmluvnú povinnosť. Podstatnou náležitosťou dohody o zmluvnej pokute je určenie jej výšky alebo spôsobu jej určenia. Výška zmluvnej pokuty nie je zákonom limitovaná, avšak nemôže byť v rozpore so zásadou zakotvenou v ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Vychádzajúc z tohto ustanovenia výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Pre posúdenie dojednania zmluvnej pokuty ako zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve z hľadiska jej neprijateľnosti nie je podstatné, či reálne dôjde k porušeniu povinnosti.

V prejednávanej veci výška zmluvnej pokuty v dodatku k zmluve bola stanovená ako rozdiel medzi bežnou maloobchodnou cenou mobilného telefónu a kúpnu cenou, za ktorú žalobca odpredal mobilný telefón žalovanému a patrila za porušenie konkrétne vymenovaných zmluvných povinností (čl. 2 bod 2.5 dodatku). Takéto dojednanie zmluvnej pokuty postihujúce rôzne porušenia povinností zo strany spotrebiteľa je neakceptovateľné. Na tom nemení nič ani fakt, že žalobca sa snažil pri zmluvnej pokute

zohľadniť časový aspekt porušenia zmluvných povinností, pričom k znižovaniu výšky zmluvnej pokuty dochádza až v prípade porušenia zmluvných povinností v posledných šiestich mesiacoch z celkovej 24 mesačnej doby viazanosti. Pri takomto dojednaní spotrebiteľ mal povinnosť uhradiť zmluvnú pokutu v plnej výške pri porušení zmluvných povinností počas prvých osemnástich mesiacov doby viazanosti, čo nemožno považovať za primerané. Je rozdiel medzi tým, či k porušeniu povinnosti dôjde v 1. mesiaci zmluvného vzťahu alebo v 18. mesiaci doby viazanosti. Okrem toho nie každé porušenie povinnosti je rovnakej intenzity a významu. Rovnako pri oneskorenej úhrade peňažného plnenia nemôže ostať bez povšimnutia výška dlhu spotrebiteľa vzniknutého porušením záväzku. Paušálne dojednanie zmluvnej pokuty umožňujúce zníženie výšky zmluvnej pokuty jedine pri porušení zmluvných povinností v poslednej štvrtine zmluvného vzťahu, ktoré vôbec nezohľadňuje intenzitu a význam toho ktorého porušenia povinností a ani výšku dlhu spotrebiteľa vzniknutého porušením záväzku predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku nakoľko výrazne znevýhodňuje spotrebiteľa a dodávateľovi umožňuje pri akomkoľvek i menej významnom porušení povinnosti uplatniť si voči spotrebiteľovi zmluvnú pokutu v plnej výške v prvých troch štvrtinách trvania zmluvného vzťahu.

Zmluvná pokuta, ktorá nebola individuálne dojednaná, lebo sa jedná o štandardnú typovú zmluvu a ktorá spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, je v rozpore s ochranou práv spotrebiteľa, ako aj v rozpore s Chartou základných práv Európskej únie (čl. 98), podľa ktorého v záujme naplnenia jedného zo základných práv Európskej únie politiky štátov je zabezpečiť vysoký stupeň ochrany spotrebiteľa, a preto je potrebné využiť všetky efektívne prostriedky ochrany spotrebiteľa, aby sa zvyšovala dôvera spotrebiteľov v trh, aby neprimerané postupy spotrebiteľov na trhu nezaťažovali. Žalobca ako osoba podnikajúca na trhu elektronických komunikácií má odbornú prevahu nad spotrebiteľom, ktorým svoje služby poskytuje, a preto možno od neho očakávať, že vo vzťahu k spotrebiteľom sa bude správať s náležitou odbornou starostlivosťou.

Dojednaná zmluvná pokuta je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka je neplatná. Z neplatnej zmluvnej podmienky nevzniklo žalobcovi právo na plnenie a žalovanému povinnosť plniť.

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.. Žalobca v odvolacom konaní úspešný nebol, preto mu vznikla povinnosť nahradiť trovy konania úspešnej protistrane. Žalovaný si trovy odvolacieho konania neuplatnil, žiadne trovy odvolacieho konania mu ani nevznikli, preto mu odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.